
Kamienica Szlachecka, st. 3, gm. Stężyca, woj. gdańskie, AZP 13-37/-

Informator Archeologiczny : badania 32, 132-133

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JORDANOWO, st. 12, gm. Świebodzin, woj. zielonogórskie, AZP 53-14/47

- ślady osadnictwa schyłkowopaleolitycznego
- ślady osadnictwa późnoneolitycznego
- cmentarzysko kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 21 lipca do 14 sierpnia przez mgr. Piotra Wawrzyniaka (Pracownia Naukowo-Badawcza PKZ, Sp. z o. o. Poznań). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań.

Założono wykop o pow. 900 m² (wokół niszczącej stanowisko piaśnicy) oraz, dla uchwycenia zasięgu stanowiska, dwa wykopy sondażowe długości 20 metrów, szerokości od 2,5 do 10 metrów.

W sumie objęto badaniami 1200 m² powierzchni stanowiska, z czego 300 m² stanowi piaśnica, w której znaleziono pozostałości grobów lub pozostałości stosów pogrzebowych (?), pozostałe to bliżej nieokreślone funkcjonalnie, chronologicznie i kulturowo (wyjawszy kilka jam być może wielbarskich) niewielkie jamy lub dołki posłupowe.

Wśród grobów wyróżniono ciałopalne (68) i szkieletowe (2). Wśród tych pierwszych zarejestrowano: jamowe - 20 (w tym 3 ze stelą), jamowe ze stosem (lub same stosy?) - 14, popielnicowe - 25 (w tym 2 ze stelą), popielnicowe obsypane stosem - 7.

Wyposażenie grobów było stosunkowo ubogie i charakterystyczne dla cmentarzysk ludności kultury wielbarskiej. Najczęściej ograniczało się do naczynia (z reguły popielnicy) i jednego do trzech drobnych przedmiotów domowego użytku. W kilkunastu przypadkach groby zawierały jedynie przepalonych kości. Kilka grobów wyróżniało się bogatym wyposażeniem – ob. 58, 89, i 93. Odnotowano m.in. następujące kategorie zabytków: naczynia gliniane (popielnice i przystawki grobowe), zapinki (głównie A II 40-41) brązowe, niekiedy z posrebrzanymi kabłąkami, bransolety brązowe o prosto zakończonych końcówkach, pierścień(?) brązowy, zawieszki żelazne (wiaderkowate), sprzączki, klamry i zawieszki do pasów (brązowe i żelazne), żelazne elementy szkatułki (okucia, sprężyna, klucz ?), żelazne krzesiwo szydłowate oraz kamienne krzesaki, szpile kościane i żelazne, grzebienie jedno- i wielowarstwowe, niekiedy łączone trzpieniami żelaznymi bądź kościanymi i zdobione w paru przypadkach bardzo misternymi, geometrycznymi ornamentami, paciory szklane, gliniane (z łupku?) i srebrny (dwustożkowaty), przęśliki gliniane.

Ponadto znaleziono, najczęściej na złożu wtórnym, liczne materiały krzemienne, głównie schyłkowopaleolityczne (m.in. rdzenie i narzędzia) i z późnego neolitu (w tym okaz gładzonej, niewielkiej siekierki).

Materiały zabytkowe znajduje się w Muzeum Regionalnym w Świebodzinie.

KAMIENICA SZLACHECKA, st. 3, gm. Stężycza, woj. gdańskie, AZP 13-37/-

- cmentarzysko płaskie kultury wielbarskiej z młodszego okresu wpływów rzymskich

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Mirosława Pietrzaka i mgr Małgorzatę Tuszyńską (Muzeum Archeologiczne w Gdańsku). Finansowane przez PSOZ. Dziewiąty sezon badań.

Kontynuacja i dokończenie prac na cmentarzysku, badanym z przerwami od 1987 roku. Przebadano 595 m² na północno-wschodnim i wschodnim skraju obiektu. Odkryto dwa groby szkieletowe oraz jeden grób ciałopalny, jamowy. Prawie cały sprawdzony teren znajdował się poza strefą występowania pochówków i towarzyszących im obiektów. Wyeksplorowano najprawdopodobniej wszystkie obiekty zalegające na terenie cmentarzyska.

Jamy obu grobów szkieletowych, zapewne częściowo wyrabowanych w starożytności, były nieczytelne na powierzchni i uwidoczniły się dopiero na głębokości około 1,5 m poniżej poziomu humusu.

W grobie 77 (obiekt 101) znaleziono czarkę glinianą (grupa XII B wg R. Wołągiewicza), przęślik gliniany i igłę brązową, zaś w grobie 78 (obiekt 102) - zapinkę A V 130, brązową, ze srebrnymi, złożonymi nakładkami, sprzączkę brązową o jednodzielnym ramieniu (grupa D, typ 1 wg R. Madydy-Legutko), fragment szpili brązowej haczykowej w oprawie drewnianej, przęślik gliniany i paciorki

szklane - dwa kubooktaedryczne fioletowe (grupa XII, typ 119 wg M. Tempelmann-Mączyńskiej) i dziewięć krążkowatych, pomarańczowych (grupa III, typ 52-53).

Resztki zębów odkryte w grobach pochodzą od osobników w wieku Adultus (grób 77) i Senilis (grób 78). Przy zapince zachowały się resztki tkanin. Groby pochodzą z fazy B₂/C₁.

W grobie jamowym z resztkami stosu wystąpiły nieliczne, przepalone kości ludzkie i fragment ceramiki.

Birytualne cmentarzysko płaskie kultury wielbarskiej w Kamienicy Szlacheckiej jest stanowiskiem niewielkim - 109 obiektów (w tym 82 groby), o stosunkowo krótkim czasie użytkowania - od fazy B_{2c} do końca fazy C₁ młodszego okresu rzymskiego. Użytkowane było przypuszczalnie przez kilka rodzin; na planie cmentarzyska można wyróżnić kilka zgrupowań grobów, między którymi występują dość duże puste przestrzenie.

Cmentarzysko dostarczyło wielu interesujących zabytków a także informacji odnośnie obrządku pogrzebowego ludności kultury wielbarskiej na Pojezierzu Kaszubskim.

Pozyskane materiały, przechowywane w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku, będą opublikowane.

Badania na stanowisku zakończono.

KARCZYN, st. 42, gm. Inowrocław, woj. bydgoskie, AZP 46-41/33

- ślady osadnictwa kultury amfor kulistych (neolit)
- cmentarzysko kultury przeworskiej
- nowożytnie „obozowisko” kopaczy torfu

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Marcina Woźniaka (Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu) przy udziale Jarosława Kozłowskiego, studenta Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Finansowane przez Gminę Inowrocław. Pierwszy sezon badań. Wyeksplorowano 8 wykopów o łącznej o powierzchni 112,5 m².

Celem prac było zabezpieczenie stanowiska w związku z pozyskiwaniem piasku. Stanowisko położone jest na niewielkim naturalnym wyniesieniu w dolinie Bachorzy. Odkryto pojedynczy grób szkieletowy, częściowo zniszczony, ułożony po linii północ-południe z twarzą na wschód, wyposażony w nóż, osełkę i 2 krzemienne skałki, oraz ślady zniszczonych pochówków ciało palnych (obok przepalonych kości zebrano 75 ułamków ceramiki). Relikty te związane są z działalnością ludności kultury przeworskiej. W okresie nowożytnym (przełom XIX i XX w.) miejsce to wykorzystywane było podczas kopania torfu. Odnaleziono ślady 2 przyzmy torfu, ogniska, 231 ułamków ceramiki (w tym fragmenty naczyń drutowanych), 2 łyżki.

Ślady pobytu ludności kultury amfor kulistych to 6 ułamków ceramiki.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu.

Kazimierza, st. 1, gm. *loco*, woj. kieleckie, AZP 98-62 - patrz: neolit

KLONÓWKA, st. 7, gm. Starogard Gdański, woj. gdańskie, AZP 19-44/6

- ślady osadnictwa mezolitycznego
- osada kultury amfor kulistych (neolit)
- osada z wczesnej epoki brązu
- osada kultury łużyckiej (środkowa i późna epoka brązu)
- osada kultury pomorskiej (wczesna epoka żelaza)
- osada kultury oksywskiej (młodszy okres przedrzymski)
- osada kultury wielbarskiej (późny okres wpływów rzymskich)
- ślady osadnictwa od wczesnego średniowiecza po nowożytność

Badania wykopaliskowe przeprowadził mgr Edward Krause (Ośrodek Naukowo-Konserwatorski